

Programma Sociaal Domein

Inleiding

Inleiding Sociaal Domein

Het sociaal domein blijft volop in beweging. We werken aan omvangrijke beleidsopgaven en meerjarige ontwikkeltrajecten, terwijl tegelijkertijd de financiële druk onverminderd groot blijft. Financiële risico's blijven aanwezig door het open-eindekarakter van diverse regelingen en door (verwachte) autonome kostenstijgingen, zoals de jaarlijkse NEA-indexering binnen het doelgroepenvervoer, maar ook vindt u positieve financiële ontwikkelingen in deze Berap.

In deze Berap wordt ingegaan op een aantal belangrijke wendbare opgaven binnen het sociaal domein. Daarbij komen onder meer de bestuursopdracht Toekomst WSW, de opgaven vanuit de Hervormingsagenda Jeugd (inclusief de Prioritaire Agenda Jeugd) en de bestuursopdracht Toegang aan de orde.

Ook de verdere transformatie van het sociaal domein, uitgewerkt in de Maatschappelijke Agenda (MAG), krijgt meer vorm. De voorbereidingen voor de MAG 2026-2027 zijn gestart. Deze agenda zal naar verwachting in het najaar worden aangeboden voor besluitvorming. Ook wordt dit najaar uitvoering gegeven aan het eerder aangekondigde voorstel om de huidige integrale beleidsnota Sociaal Domein met twee jaar te verlengen.

Het afgelopen halfjaar zijn nadrukkelijk prioriteiten gesteld: de strategische gemeente, nieuwe raad/wethouders/college, NSOB-rapport en wettelijke taken. Deze prioriteiten hebben veel capaciteit gevraagd. Overige projecten, opdrachten kregen lagere prioriteit zoals vermeld bij de doelenbomen. Daarnaast had het personeelsverloop binnen de organisatie impact op de beschikbare uitvoeringskracht. In deze Berap ziet u de effecten van de gemaakte keuzes en prioritering. Daarbij is, in overeenstemming met de lijn uit de Uitgangspuntennotitie, waar mogelijk kostenbewust en beleidsarm gewerkt. Dit heeft ertoe geleid dat enkele ontwikkelingen, waaronder de verdere inzet van ervaringsdeskundigheid in de uitvoering, vertraging hebben opgelopen, ondanks dat hiervoor dit voorjaar al de beleidskaders zijn vastgesteld.

Tegenover deze uitdagingen staan ook diverse positieve ontwikkelingen. De bouw van de Oranjeschool verloopt voorspoedig. Op het gebied van mentale gezondheid is ingezet op initiatieven zoals Think, Fitter Brein en suïcidepreventie. Uit cliëntervaringsonderzoeken blijkt een positieve waardering voor de dienstverlening (bijvoorbeeld Wmo in 2025: ruim een 8!) . Bovendien zijn vrijwel alle moties en toezeggingen binnen het sociaal domein afgehandeld. Ook vond een bijeenkomst plaats voor pleegzorgouders en is de evaluatie Basisvaardigheden gepubliceerd. Ook wordt integraal volop meegedaan met trajecten rond Wonen (en zorg) en omgevingsvisie.

Daarnaast is regionaal intensief samengewerkt binnen SamenTwente, Samen14 en de Twentse Koers. Het doorontwikkelen van de Twentse koers in relatie tot de strategische visie van SamenTwente en een reorganisatie binnen SamenTwente vraagt de nodige aandacht.

Binnen de uitvoering is het Meldpunt Geldzorgen nu geheel vernieuwd en op sterkte gekomen. Over de dienstverlening en mogelijkheden binnen het minimabeleid is wederom breed gecommuniceerd. Samen met de collega's van subsidies zijn daarnaast diverse projecten gehonoreerd vanuit de SPUK-GALA-regeling, zoals de dorpsondersteuner, Care4uall, projecten de Klup, combinatiefunctionarissen en Kansrijke Start (verbeteren gezonde start kinderen in eerste 1000 dagen)

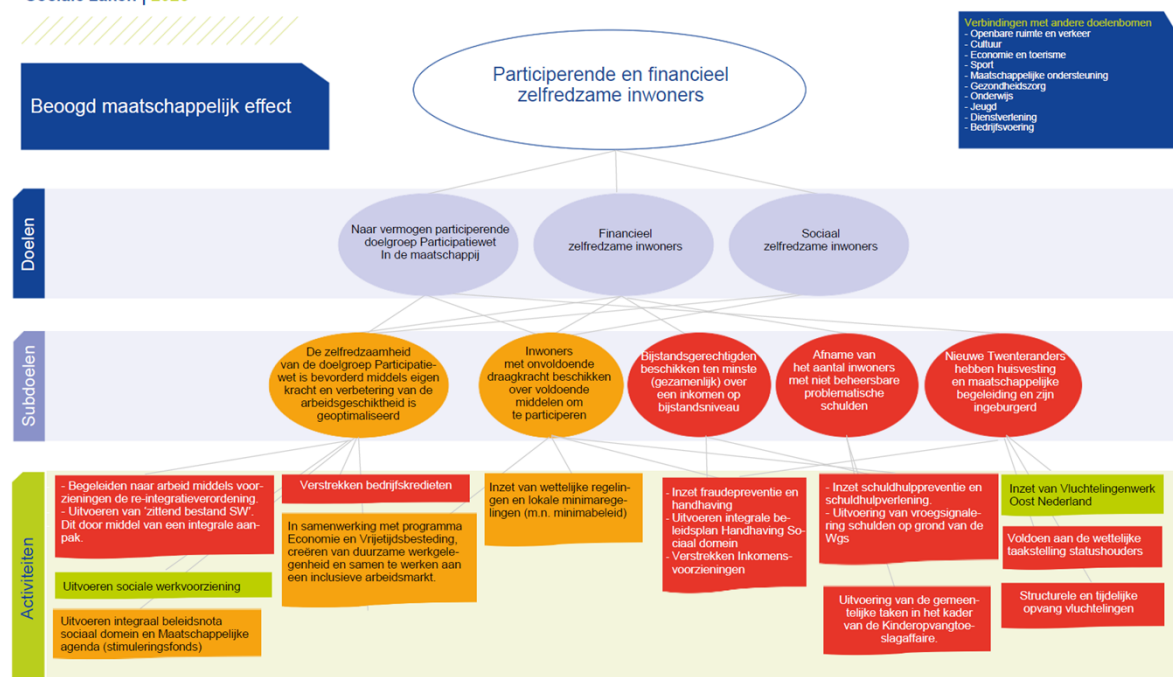
De werkdruk binnen de uitvoering, zowel bij consultants als binnen de backoffice, bleef wisselend, maar laat een stabiliserende ontwikkeling zien. Ook is de afhankelijkheid van externe inhuur afgenomen. Strategische keuzes rondom vervanging van applicaties, procesoptimalisatie en verdere automatisering van repeterende handelingen in de administratieve uitvoering moeten bijdragen aan een efficiëntere dienstverlening. Daarnaast wordt met tijdelijke inzet van een adviseur bedrijfsvoering gewerkt aan verdere verbetering van de datahuishouding, sturingsinformatie en informatievoorziening.

Tot zover de algemene inleiding. Bij de afzonderlijke doelenbomen wordt nader ingegaan op de specifieke ontwikkelingen, resultaten en voorstellen binnen het sociaal domein.

Doelenboom Sociale Zaken

Doelenboom

Sociale zaken | 2026

Beoogd maatschappelijk effect en doelen Sociale Zaken

Beoogd maatschappelijk effect

Participerende en financieel zelfredzame inwoners

Doelen

Naar vermogen participerende doelgroep Participatiewet in de maatschappij

Het doel van de Participatiewet is om mensen zoveel mogelijk te laten participeren op de reguliere arbeidsmarkt. De gemeente kan voor iedereen dezelfde instrumenten en voorzieningen inzetten en zal daarbij ook maatwerk inzetten. Hierbij wordt zoveel mogelijk uitgegaan van de eigen kracht van de inwoner.

Financieel zelfredzame inwoners

Het hebben van werk of een zinvolle dagbesteding maakt meedoen in de samenleving mogelijk. Het zorgt voor ritme en structuur en het geeft eigenwaarde. We willen dat elke inwoner van de gemeente Twenterand de mogelijkheid krijgt om naar vermogen mee te doen aan de samenleving. We ondersteunen inwoners die niet zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien met een uitkering. Voor een deel van deze inwoners ligt er een opgave wat betreft het vinden van passend werk. Kinderen moeten zich kunnen ontplooiën, hun eigen mogelijkheden ontdekken en ontwikkelen en volop mee kunnen doen in de samenleving. Belangrijk is dat zij perspectief houden op een gelukkig leven. Elk kind moet niet alleen kunnen beschikken over voedsel, kleding en andere basisbehoeften, maar moet ook mee kunnen op schoolreis, lid van de bibliotheek kunnen worden en bijvoorbeeld wekelijks kunnen sporten of muziek maken.

Sociaal zelfredzame inwoners

Zelfredzaamheid is het hogere doel. Middels eigen kracht, instrumenten uit de participatiewet, schuldhulpverlening en minimabeleid en de wettelijke taken rond vluchtelingen wordt dit zo optimaal mogelijk nagestreefd.

Subdoel: De zelfredzaamheid van de doelgroep participatiewet is bevorderd middels eigen kracht en de arbeidscapaciteit is geoptimaliseerd

Activiteiten

- Begeleiden naar arbeid middels voorzieningen de re-integratieverordening.

Omschrijving

De aanpassing van de re-integratieverordening naar aanleiding van de Wet van school naar duurzaam werk wordt uitgesteld. De benodigde wijzigingen zijn beperkt en worden in de praktijk al toegepast. Vanwege de benodigde regionale afstemming en de verwachte integrale herziening (Participatiewet in Balans, modelverordening VNG Q3 2026) wordt voorgesteld deze wijzigingen hierin mee te nemen en later in één keer aan de raad voor te leggen. Dit is naar verwachting in Q1 2027. Daarnaast wordt het participatiebudget eenmalig met € 50.000 verlaagd omdat het dit jaar niet noodzakelijk blijkt.

- Uitvoeren sociale werkvoorziening

Omschrijving

CAO compensatie

In 2025 hebben fiscale maatregelen geleid tot een inkomensverlies voor medewerkers die onder de cao Sociale Werkvoorziening of de cao Aan de Slag vallen. Ter compensatie had iedere medewerker recht op een bruto bedrag van €504. Gemeenten hebben via een uitvraag inzicht gegeven in het aantal medewerkers dat hiervoor in aanmerking komt. Op basis hiervan zijn de middelen uitgekeerd aan de centrumgemeente rondom het sociaal ontwikkelbedrijf. Voor Ontplooi zijn deze middelen via de gemeente Almelo verstrekt, mede namens de gemeenten Wierden, Dinkelland, Tubbergen en Twenterand. Als gevolg van onjuiste registratie van aantallen zijn aanvankelijk onvoldoende middelen ontvangen. In overleg met de betrokken gemeenten is vervolgens vanuit solidariteit besloten dit tekort gezamenlijk op te vangen. Nadien heeft de gemeente waar de onjuiste registratie heeft plaatsgevonden alsnog de ontbrekende middelen ontvangen. Dit heeft voor Twenterand geleid tot een eenmalig voordeel van €15.000.

Huidige stand van zaken bestuursopdracht toekomst Wsw

De bestuursopdracht Toekomst Wsw heeft in 2025 geleid tot een richtinggevend besluit inzake het willen continueren met Ontplooi en Larcom. De basisafspraken 2026 zijn hierop gemaakt. Voor verdere effectuering loopt momenteel de juridische constructie en het verbeteren van operationele P&O afspraken. Voor de toekomst speelt nu met name het opzetten van een meerjarenplan voor de sociale infrastructuur, om enerzijds de oud WSW-uitstroom op te vangen en anderzijds de kennis en ervaring voor doelgroepen te behouden. Onlangs is binnen de subregio Ontplooi hiervoor een projectleider aangesteld om de mogelijke ontwikkelrichtingen voor Ontplooi nader uit te werken. Deze richten zich op zowel het uitbreiden van werkzaamheden voor andere doelgroepen als het ontwikkelen van nieuwe werksoorten voor de huidige doelgroep. Het onderbrengen van aanvullende werkzaamheden bij Ontplooi zou een bijdrage aan de versterking van de sociale infrastructuur kunnen betekenen. Ook voor sociaal ontwikkelbedrijf Larcom worden gezamenlijk met regiogemeenten Ommen, Dalfsen en Hardenberg plannen gemaakt om de ontwikkelrichtingen van dit sociaal ontwikkelbedrijf in kaart te brengen.

In lijn met de uitgangspuntennotitie wordt ook de bijdrage Ontplooi voor 2026 gecorrigeerd met € 120.000 (N). Daartegenover staat een voordeel van € 25.000 door teruggave jaarrekening 2025 Ontplooi.

Subdoel: Inwoners met onvoldoende draagkracht beschikken over voldoende middelen om te participeren

Activiteiten

- Inzet van wettelijke regelingen en lokale minimaregelingen (m.n. minimabeleid)

Omschrijving

Wijziging planning Verordening individuele inkomstenstoeslag

Voor deze verordening bestaat nog onduidelijkheid over de impact van wetswijzigingen. Zodra de VNG hier meer duidelijkheid over geeft, informeren wij u over eventuele aanpassing van de verordening of uitwerking via beleidsregels.

Algemene bijstand (BUIG-budget)

De gemeente ontvangt vanuit het Rijk het BUIG-budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies (LKS). Op basis van de realisatiecijfers over 2025 is de vergoeding voor LKS neerwaarts bijgesteld, waardoor het nader voorlopig BUIG-budget 2026 € 1,3 miljoen lager uitvalt dan eerder geraamd. Ten opzichte van de begroting resteert echter nog steeds een batenvoordeel van € 1,1 miljoen.

Per saldo wordt op het product Algemene bijstand een nadeel van € 463.000 verwacht. Dit wordt niet veroorzaakt door beleidswijzigingen of een stijging van het aantal bijstandsgerechtigden of LKS-trajecten; deze aantallen zijn stabiel. Het nadeel is voornamelijk het gevolg van een herverdeling van het landelijke, gemaximeerde BUIG-budget, waardoor de gemeente minder Rijksmiddelen ontvangt dan eerder voorzien.

Budget armoedebestrijding

Op het budget voor armoedebestrijding wordt een voordeel van € 115.000 verwacht. Dit komt doordat minder inwoners gebruikmaken van de gemeentepolis. Daarnaast blijft de verwachte toename van het gebruik van minimaregelingen, zoals voorzien na de beleidswijziging begin 2025, voorlopig uit. Hierdoor blijven de uitgaven achter bij de begroting.

Subdoel: Nieuwe Twenteranders hebben huisvesting en maatschappelijke begeleiding en zijn ingeburgerd

Activiteiten

- **Structurele en tijdelijke opvang vluchtelingen**

Omschrijving

Vluchtelingen Oekraïne

Een ontwikkeling die impact heeft met maatschappelijke onrust en de komende tijd veel zal vragen is het huisvesten van asielzoekers. De gemeente is door de minister een taakstelling opgelegd en het college van Twenterand heeft een tegenbod gedaan. Wij verwijzen hiervoor naar de aparte communicatie. Op het moment van schrijven wachten wij op formele reactie vanuit Den Haag.

De indirecte kosten veroorzaakt door de maatschappelijke polarisatie, protesten en veiligheidsinzet rondom de invoering van de Spreidingswet in Twenterand zijn inmiddels ook aan de orde in Twenterand en zullen naar verwachting verder toenemen. Kosten en gevolgen voor de openbare orde en veiligheid worden door het Rijk op gemeenten afgeschoven. In deze Berap en daarna zullen deze in onze begroting worden verwerkt. Dit komt ten laste van het product vluchtelingen, waar ook de (eenmalige) rijksbijdrage uitvoering spreidingswet staat.

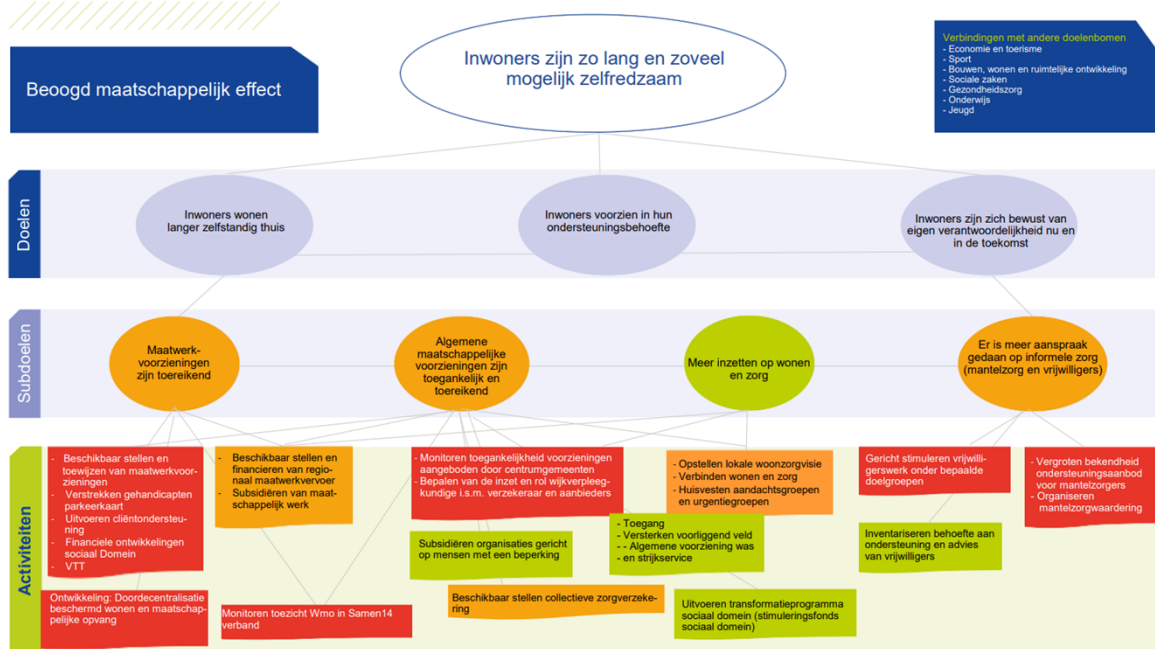
Bekostigingsregeling Oekraïne

Het kabinet vernieuwt de tijdelijke bekostiging voor gemeentelijke opvang en huisvesting. Vanaf 1 juli 2026 vervangt 1 centrale regeling de verschillende losse regelingen voor Oekraïense ontheemden, asielzoekers en statushouders. De regeling geeft gemeenten meer financiële zekerheid voor de lange termijn en vergroot de mogelijkheden om in te zetten om de leefomstandigheden te optimaliseren. Daarnaast verandert de manier van vergoeden. Bestaande regelingen, zoals de opvangregeling voor Oekraïners (BooO) en de regeling voor doorstroomlocaties, lopen nog door tot het eind van het jaar. Hierdoor ontstaat een periode van zes maanden waarin gemeenten hun kosten nog via de bestaande manier gecompenseerd krijgen. Het kabinet gebruikt deze maanden om samen met gemeenten ervaring op te doen, de regeling waar nodig te verbeteren en gemeenten te helpen bij de overstap. Per saldo betekent dit voor Twenterand dat we in 2026 nog een overschot zullen hebben maar dat het vanaf 2027 kostendekkend wordt.

Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning

Doelenboom

Maatschappelijke ondersteuning | 2026

Beoogd maatschappelijk effect en doelen Maatschappelijke ondersteuning

Beoogd maatschappelijk effect:

Inwoners zijn zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

Doelen:

Inwoners wonen langer zelfstandig thuis

De gemeente streeft na dat inwoners zo lang mogelijk zelfredzaam blijven. Daartoe werken we er aan om de inwoners zo lang dit mogelijk en wenselijk is zelfstandig thuis te laten wonen. We voorzien zo goed mogelijk, direct of indirect, in de diverse ondersteuningsbehoeften van inwoners. We zitten hierbij in op een transformatie waarbij het vergroten van zelfredzaamheid en eigen kracht voorop staat. Langer zelfstandig thuis wonen is daar een onderdeel van.

Inwoners voorzien in hun ondersteuningsbehoefte

Het doel van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is dat inwoners worden voorzien in hun ondersteuningsbehoefte. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om nog meer op eigen kracht en samen met het eigen netwerk te komen tot oplossingen. De inwoner en zijn omgeving staan daarbij centraal. We stimuleren inwoners op hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden in te zetten. Een maatwerkvoorziening is het sluitstuk van de Wmo. Eerst beoordelen de eigen kracht van de inwoner en kijken we naar algemene voorzieningen. Daar waar nodig zetten we een maatwerkvoorziening in om in de ondersteuningsbehoefte van de inwoner te voorzien.

Inwoners zijn zich bewust van eigen verantwoordelijkheid nu en in de toekomst

We bevorderen het bewustzijn onder de inwoners van hun eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om in eerste instantie op eigen kracht en gezamenlijk met de mensen uit hun omgeving tot oplossingen voor problemen te komen. Hierbij is ook de inzet van het voorliggend veld (vrij toegankelijk zorg- en welzijnsaanbod) en de sociale basis (vrijwillig aanbod en inwoners en verenigingen) van groot belang. Door hierop in te zetten sluit de gemeente aan bij diverse ontwikkelingen die ook landelijk en regionaal worden ingezet.

Subdoel: Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend

Activiteiten

- Beschikbaar stellen en toewijzen van maatwerkvoorzieningen

Omschrijving

Krachtig ouder worden

Begin april is gestart met 'Krachtig ouder worden'. Het aantal aanmeldingen loopt achter met de prognose. Hierdoor is er nog geen groep gestart met het traject. De verwachting is dat na de zomerperiode de eerste groep start. De uitvoering staat in goed contact met de aanbieder en gezamenlijk wordt bekeken hoe er meer inwoners aangemeld kunnen worden voor het beweegprogramma.

Samen Indiceren

In februari is het project 'Samen Indiceren' gestart. Dit is een samenwerking tussen consultants en casemanagers dementie en draagt bij in het efficiënt indiceren van dagbesteding voor mensen met dementie. Al meerdere Twentse gemeenten zijn hiermee gestart en het project zet in op de kennis en ervaringen van de casemanagers. De pilot verloopt succesvol: inwoners worden sneller geholpen en hebben contact met een vertrouwd gezicht. Voor de consultants betekent de werkwijze een verlichting van de administratieve last.

Beschermd wonen en maatschappelijke opvang

Er is een incidenteel voordeel van € 221.000 euro. Dit wordt vanuit de centrumgemeente Almelo verstrekt aan de gemeente Twenterand. Er is al jaren sprake van een tekort op de middelen voor maatschappelijke opvang en een overschot op de middelen voor beschermd wonen. Na verrekening blijft er nog een bedrag over, dat naar rato over de betreffende gemeenten wordt verdeeld. Beleidsuitvoering op dit punt is dit jaar mede door stagnatie op de woningmarkt en prioritering gestagneerd, zodat middelen niet ingezet kunnen worden.

- Financiële ontwikkeling WMO

Omschrijving

Binnen het budget voor Wmo begeleiding zien we een structurele onderbesteding € 519.000. Voor een gedeelte van dit budget is het advies om af te ramen. Een tweede gedeelte wordt overgeheveld naar het PGB budget van de Wmo begeleiding.

Sinds januari 2026 zien we een stijging in de uitgaven binnen het PGB van de Wmo begeleiding en stevenen we naar verwachting af op een tekort van circa € 140.000. De toename van PGB indicaties valt te verklaren door de nieuwe inkoop Wmo. Wegens vernieuwde afspraken hebben niet alle zorgaanbieders een contract gekregen en een gedeelte van de ondersteuning wordt nu middels PGB gefinancierd.

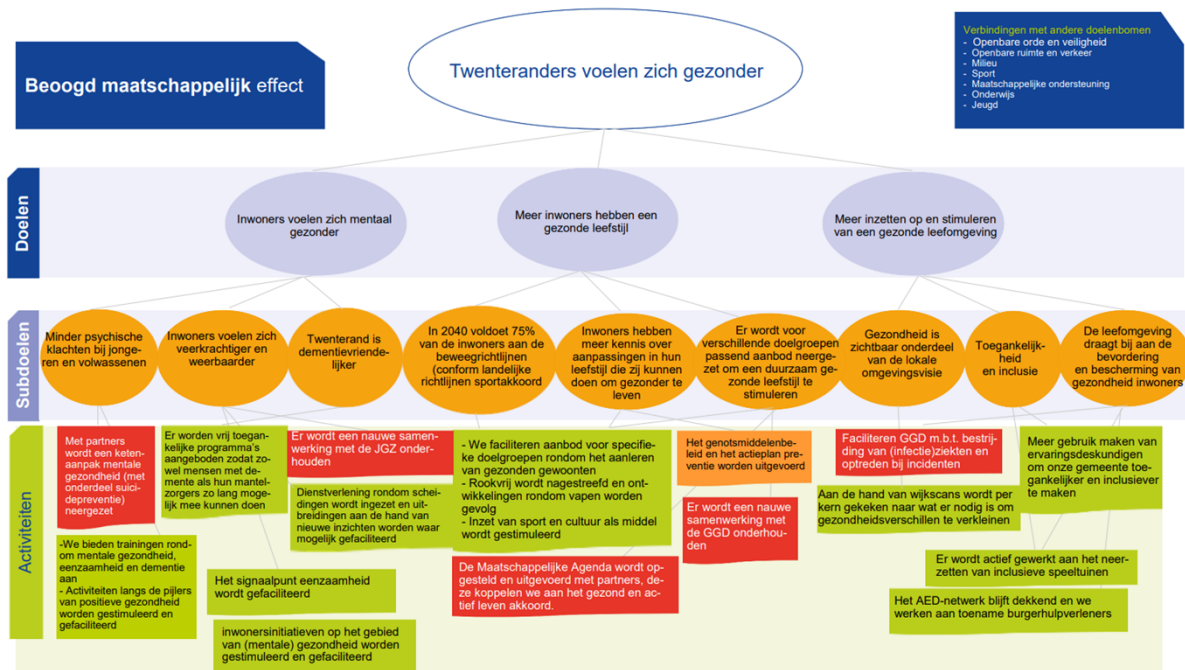
Binnen de HO stevenen we af op een tekort van circa € 210.000, veroorzaakt door een verhoogd uurtarief (van € 37,97 in 2025 naar € 42,17 per uur in 2026). Het verhoogd uurtarief is een gevolg van de uitkomsten van een kostprijsonderzoek en hoge indexatie. Het oorspronkelijke tekort lag hoger en wordt voor een deel reeds opgevangen uit taakmutatie middelen van het rijk.

Op basis van extrapolatie van de kosten eerste halfjaar 2026 verwachten we een voordeel van € 140.000 voor geheel 2026 op incidenteel maatwerkvervoer en dagbestedingsvervoer.

Doelenboom Gezondheid en Preventie

Doelenboom

Gezondheid en preventie | 2026

Beoogd maatschappelijk effect en doelen Gezondheid en Preventie

Beoogd maatschappelijk effect

Twenteranders voelen zich gezonder

Doelen

Inwoners voelen zich mentaal gezonder

Van zorg naar gezondheid: die omslag gaan we maken! Volgens het concept voor positieve gezondheid, is gezondheid "het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven". Mentale gezondheid is nauw verbonden met andere leefgebieden van inwoners. Dit maakt een integrale aanpak voor het verbeteren van de gezondheid noodzakelijk. Daarbij hebben we aandacht voor de sterk veranderende samenleving en de (mentale) uitdagingen die dit met zich meebrengt voor verschillende doelgroepen.

Meer inwoners hebben een gezonde leefstijl

Voor de gemeente is het van belang dat onze inwoners zich zo gezond mogelijk voelen, zodat inwoners gezond op kunnen groeien, ouder worden en zo lang mogelijk gezond en zelfredzaam zijn. Om dit te bereiken is het nodig om een fit en vitaal leven te stimuleren, met een bijbehorende gezonde leefstijl. Verschillende doelgroepen vragen daarbij om verschillende manieren van benadering en ondersteuning.

Meer inzetten op en stimuleren van een gezonde leefomgeving

Gezondheid vertegenwoordigd in alle beleidsterreinen: dat is het doel. Een omgeving moet ruimte bieden voor beweging, ontmoeting en meer voorbeelden van gezond gedrag.

Subdoelen

Subdoel: Minder psychische klachten bij jongeren en volwassenen

Activiteiten

- Met partners wordt een ketenaanpak mentale gezondheid (met onderdeel suicidepreventie) neergezet

Omschrijving

De gemeenten in Twente zijn via de Twentse Koers betrokken bij het transformatieplan Mentaal Gezond Twente. Doel van dit plan is om de wachtlijsten in de ggz terug te dringen door de beweging naar voren te maken. Via verkennende gesprekken, domeinoverstijgende samenwerking en de opzet van laagdrempelige steunpunten in samenwerking met onder meer het lokale voorliggend veld, de huisartsen en de ggz wordt de komende periode (tot en met 1-1-2028) gewerkt aan het terugdringen van de wachtlijsten en -tijden. Hierbij is ook regionale samenwerking van groot belang. In 2026 zal er een lokale projectgroep worden samengesteld en wordt er in elk geval gewerkt aan het opzetten van de domeinoverstijgende samenwerking en de verkennende gesprekken.

Subdoelen

Subdoel: Er wordt voor de verschillende doelgroepen een passend aanbod neergezet om een duurzaam gezonde leefstijl te stimuleren

Activiteiten

- Er wordt een nauwe samenwerking met de GGD onderhouden

Omschrijving

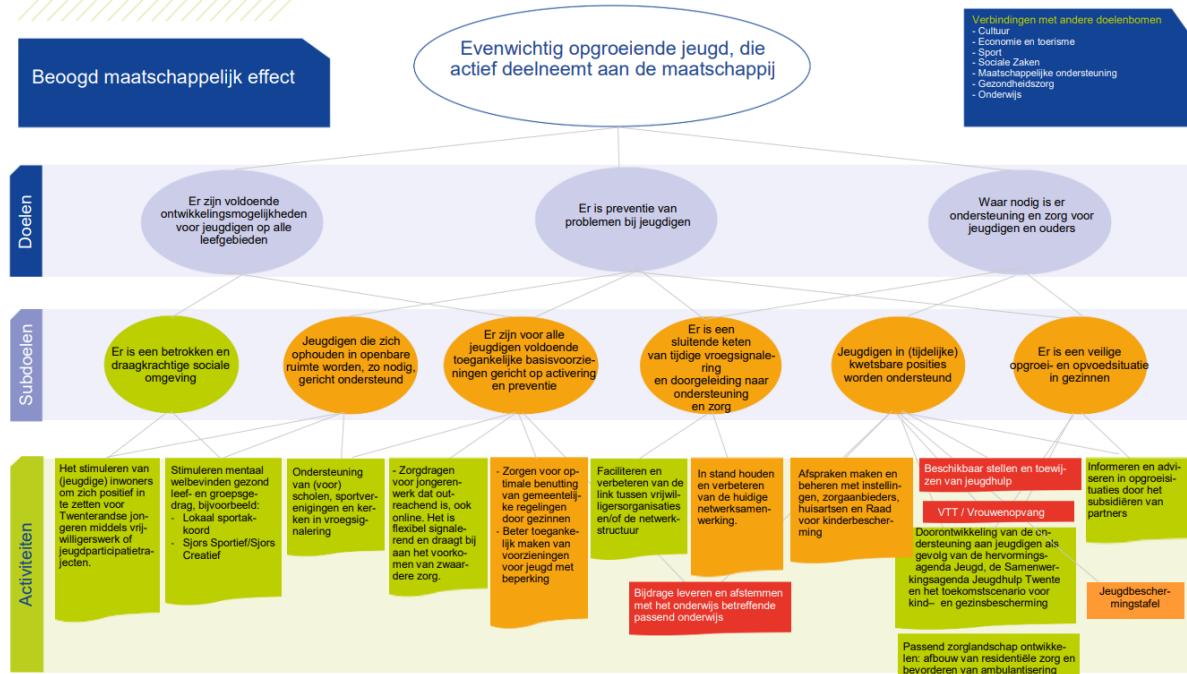
Het AZWA (Aanvullend Zorg en Welzijn Akkoord) bouwt voort op het eerdere Integraal Zorgakkoord (IZA) en richt zich op een aantal concrete pijlers die de samenwerking in de zorg- en welzijnsketen moet verbeteren. Dit is deels een vervanging van de SPUK Gala, die eind 2026 stopt.

De nadere invulling van het AZWA en financiële middelen worden helaas later dan gehoopt, namelijk pas deze zomer verwacht. Helaas schept dit dan ook nog geen duidelijkheid voor organisaties. Onderzoek moet uitwijzen wat dit precies gaat betekenen voor Twenterand, en waar de kansen liggen.

Doelenboom Jeugd

Doelenboom

Jeugd | 2026

Beoogd maatschappelijk effect en doelen Jeugd

Beoogd maatschappelijk effect

Evenwichtig opgroeiende jeugd, die actief deelneemt aan de maatschappij

Doelen

Er zijn voldoende ontwikkelingsmogelijkheden voor jeugdigen op alle leefgebieden

De meeste jeugdigen groeien probleemloos op, ouders zijn hiervoor als eerste verantwoordelijk. Daarnaast zijn er voldoende voorzieningen op het gebied van sport, welzijn, cultuur, educatie, gezondheid en vrije tijd waardoor de jeugd in Twenterand zich kan ontwikkelen.

Er is preventie van problemen bij jeugdigen

De gemeente wil voorkomen dat lichte opvoed- of opgroeivragen uitgroeien tot zorgvragen.

Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders

Voor ouders en jeugdigen waarvoor het niet vanzelfsprekend is dat alles vanzelf goed verloopt, is aanvullende ondersteuning of zorg nodig om ook voor hen de kans om evenwichtig op te groeien mogelijk te maken of te vergroten. We streven naar effectieve en efficiënte ondersteuning en zorg waarmee we de eigen kracht van ouders en jeugdigen versterken met als doel dat ze zo snel mogelijk en zo goed mogelijk hun eigen leven (weer) vorm kunnen geven. De gemeente heeft op grond van de Jeugdwet een jeugdhulpplicht, die waarborgt dat jeugdigen de hulp ontvangen die zij nodig hebben. Met deze verantwoordelijkheden heeft de gemeente meer instrumenten in handen om hierop te sturen.

Subdoel: Jeugd in (tijdelijk) kwetsbare posities wordt ondersteund

Activiteiten

- Beschikbaar stellen en toewijzen van jeugdhulp

Omschrijving

Prioritaire Agenda Jeugdzorg 2026-2032

In de jaarrekening 2025 bent u geïnformeerd over de wijze waarop wij regionaal werken aan verschillende beheersmaatregelen. Hierbij ging het onder andere om Team AnderS, het coördinatiepunt Wonen & Verblijf, de werkgroep Wonen & Verblijf, het project Indicatoren en de Samenwerkingsagenda Jeugdhulp Twente (SJT). In 2025 is geconstateerd dat binnen de Samenwerkingsagenda onvoldoende prioritering heeft plaatsgevonden. Tegelijkertijd staat de jeugdzorgopgave onder druk door beperkte capaciteit en financiële middelen. Dit maakt het noodzakelijk om duidelijke keuzes te maken: niet alles kan tegelijkertijd worden gerealiseerd. Om die reden heeft het Algemeen Bestuur van Samen Twente, na afronding van de kerntakendiscussie in 2025, opdracht gegeven tot het opstellen van een Prioritaire Agenda Jeugd.

Gemeenten - Twenterand zeker ook - worden daarnaast geconfronteerd met aanzienlijke en vaak moeilijk voorspelbare kosten. Dit vergroot de urgentie en kan leiden tot een crisisachtige situatie. De voortdurende druk op gemeenten, OZJT en samenwerkingspartners maakt het lastig om verbeteringen consistent en structureel door te voeren. Voor veel Twentse gemeenten ligt de nadruk daarom op het beheersen van de kosten. Juist op dit punt biedt regionale samenwerking kansen om gezamenlijk op te trekken. De Prioritaire Agenda Jeugdzorg 2026–2032 (PAJ) is op 16 februari 2026 vastgesteld door het college van de gemeente Twenterand. Met dit besluit zijn ook de activiteiten uit de SJT integraal onderdeel geworden van de PAJ.

De PAJ bundelt de inzet van de veertien Twentse gemeenten en het OZJT om de jeugdzorg te verbeteren, toegankelijk te houden en betaalbaar te maken. Dit gebeurt door bestaande activiteiten scherper te prioriteren en te versterken. Gezien de hoge druk op de jeugdzorg is sterke regionale sturing en samenwerking noodzakelijk. De agenda richt zich op drie prioriteiten:

- betere toeleiding naar specialistische zorg;
- slimmer inzetten en afbouwen van (verblijfs)zorg;
- versterking van samenwerking en sturing tussen partners.

In 2026 is de prioritaire agenda verder uitgewerkt. De gezamenlijke beheersmaatregelen dragen bij aan betere monitoring en meer inzicht in de jeugdhulp. Het uiteindelijke doel is het beheersen van de kosten en waar mogelijk het realiseren van kostenverlaging. Het is daarbij van belang te benadrukken dat geen sprake is van nieuwe taken, maar van het herprioriteren van bestaande werkzaamheden. Hierbij is nadrukkelijk aangesloten bij landelijke ontwikkelingen, zodat ook wettelijke taken een structurele plek krijgen. Een voorbeeld hiervan is het Regionaal Expertteam (RET).

In 2026 werken we verder aan het implementatieplan en waar nodig wordt u geïnformeerd over de voortgang.

Bestuursopdracht Toegang

Tot slot blijft het van groot belang dat gemeenten investeren in sterke lokale teams en een stevige sociale basis. Dit draagt bij aan het vroegtijdig signaleren en aanpakken van problemen, zodat zwaardere jeugdzorg zoveel mogelijk kan worden voorkomen. De Kadernotitie Toegang en Lokaal Team Sociaal is op 26 mei 2026 vastgesteld door uw raad. Daarmee is de visie op de lokale teams vastgesteld. De komende periode ligt de focus op de verdere uitwerking en uitvoering hiervan. Hierbij wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de door de raad aangenomen motie welke vraagt om onderzoek te doen naar uitvoeringsvarianten voor de kadernotitie. Daarnaast wordt onderzocht op welke wijze de uitvoering en participatie hangende het onderzoek verder vormgegeven kan worden en welke stappen daarvoor nodig zijn.

Kosten Jeugdhulp

In de uitgangspunten notitie 2027 (UPN 2027) is er een verhoging voorgesteld van € 400.000. Dit op basis van de geconstateerde kostenstijging vanuit de jaarverantwoording 2025 en de declaraties over de eerste maanden 2026. Uit de beschikbare data tot en met mei 2026 lijkt de kostenstijging zich enigszins te stabiliseren. Hierdoor blijft deze in lijn met de UPN 2027. Om de kostenstijging in 2026 op te vangen is voor het jaar 2026 ook een verhoging van € 400.000 noodzakelijk. Gedurende de rest van het jaar worden de ontwikkeling van aantallen, kosten en cao-effecten nauwlettend gevolgd en wordt blijvend ingezet op kostenbeheersing via beleid en uitvoering.

Het positieve jaarrekeningresultaat 2025 van Samen Twente leidt voor Twenterand tot een teruggave van € 72.000 (voordeel).

Verklaring verschillen programma Sociaal Domein

Verklaring verschillen programma Sociaal Domein

Programma Sociaal Domein

Lasten

Doelenboom Sociale zaken	N	1.302.372
Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning	V	-210.787
Doelenboom Gezondheid en preventie	V	-127.577
Doelenboom Onderwijs	V	-97.799
Doelenboom Jeugd	N	276.760
	N	<u>1.142.969</u>

Baten

Doelenboom Sociale zaken	V	-825.490
Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning	V	-211.000
Doelenboom Gezondheid en preventie	V	0
Doelenboom Onderwijs	N	80.816
Doelenboom Jeugd	V	0
	V	<u>-955.674</u>

Totaal programma Sociaal Domein N 187.295

Toelichting bedragen programma Sociaal Domein

Sociale zaken (lasten):

Nadeel door bijstelling budgetten bijstandsuitgaven en budget voor loonkostensubsidies; per saldo een nadeel ten opzichte van onze begroting.	N	1.373.267
Voordeel door lagere uitnutting budgetten armoedebestrijding (gemeentepolis en individuele inkomensvoering).	V	-115.000
Nadeel op DVO Ontplooi en voordeel jaarrekening Ontplooi 2025	N	94.105
Onderbesteding participatiebudget	V	-50.000
	N	<u>1.302.372</u>

Sociale zaken (baten):

Het nader voorlopig BUIG budget valt € 1,3 miljoen lager uit, echter ten opzichte van onze begroting nog steeds ruim € 1 miljoen voordelig. Daarnaast zijn enkele bijstandsgelateerde inkomsten neerwaarts bijgesteld; per saldo een voordeel	V	-910.490
Lagere detacheringsoptbrengsten van Ontplooi voor ambtelijk personeel Twenterand als gevolg van ziekte	N	100.000
Nagekomen rijkscompensatie medewerkers SW door nadelige gevolgen belastingplan 2025	V	-15.000
	V	<u>-825.490</u>

Maatschappelijke ondersteuning (lasten):

Nadeel Huishoudelijke ondersteuning (stijging tarieven a.g.v. kostprijsonderzoek) voor € 132.000 gecompenseerd door het rijk via taakmutatie indexatie WMO demografie (zit in Bedrijfsvoering); per saldo nadeel HO van € 210.000	N	342.000
Voordeel Wmo Begeleiding (prognose op basis van extrapolatie realisatie januari-april)	V	-519.000
Nadeel PGB Wmo begeleiding (verschuiving van Zorg in natura naar PGB)	N	140.000
Voordeel incidenteel maatwerkvervoer en Wmo dagbestedingsvervoer	V	-140.000
Vrijval budgetten welke al enkele jaren niet zijn aangewend	V	-37.587
Door nieuwe aanbesteding van de verzekeringen is er over all een voordeel van € 68.000 in 2026 op verzekeringen. De verdeling over de doelenbomen in de begroting zijn bijgewerkt. Het meerjarig voordeel is reeds in de UPN 2027 verwerkt.	N	3.800
	V	<u>-210.787</u>

Maatschappelijke ondersteuning (baten):

Teruggave beschermd wonen/indexatie maatschappelijke opvang van centrumgemeente Almelo	V	-211.000
	V	<u>-211.000</u>

Gezondheid en preventie (lasten)

Structurele effecten jaarrekening 2025 WVGZ en bestrijding eikenprocessierups	V	-42.500
Vrijval budget Lang Gezond (al enkele jaren niet aangewend)	V	-50.485
Vrijval gemeente bijdrage openbare gezondheidszorg (al enkele jaren niet aangewend)	V	-11.592

Programma Sociaal Domein

Vrijval budget GIDS-middelen (Gezond In De Stad)	V	-23.000
	V	<u>-127.577</u>

Onderwijs (lasten):

Voordeel subsidies onderwijsachterstandenbeleid (gevolg van lagere rijksbijdrage)	V	-42.055
Door nieuwe aanbesteding van de verzekeringen is er overall een voordeel van € 68.000 in 2026 op verzekeringen. De verdeling over de doelenbomen in de begroting is bijgewerkt. Het meerjarig voordeel is reeds in de UPN 2027 verwerkt.	V	-54.400
Overig	V	-1.344
	V	<u>-97.799</u>

Onderwijs (baten)

Nadeel op rijksbijdrage onderwijsachterstandenbeleid	N	55.144
Vervallen kwalificatiemiddelen Almelo	N	26.322
Overig	V	-650
	N	<u>80.816</u>

Jeugd (lasten):

Bijstelling jeugdhulpbudgetten (ambulant en verblijf) op basis van prognose (extrapolatie realisatie januari-april)	N	400.000
Voordeel bijdrage Samen Twente t.o.v. begroting 2026 gemeentebreed en voordeel Samen Twente jaarrekeningresultaat 2025	V	-123.240
	N	<u>276.760</u>